

TILSYNSRAPPORT

Børnehaven Nørholmsvej

Aldersintegreret
Nørholmsvej 11, 9000
98186417 /98186417

Dato for tilsyn: 15-08-2022
Dato godkendt: 29-08-2022
Godkendt af: Betina Marie Christensen
Rapporten er dannet den: 08-09-2023

Område

Hasseris

Deltagere

Pædagog, Mie
Pædagogisk leder, Mette
Dagtilbudsleder, Anne-Mette Barrit
Forældrerepræsentant, Christina
Tilsynsførende, Betina Marie Christensen

Pædagogisk personale omtales i det følgende 'pp' og pædagogisk leder som 'pl'

Der har i institutionen været stor udskiftning blandt pp og en forholdsvis ny leder, hvilket det pædagogiske tilsyn bærer præg af. Der har i forbindelse med tilsynet været to aflysninger, og tilsynet har derfor været på to observationer ift. fælles fastholdelse. Efter første observation overleverede tilsynet observationerne mundtligt, dette da tilsynet blev udskudt med en 'sommerferie'. Observationerne blev efterfølgende sendt skriftligt til både pædagogiske leder og dagtilbudsleder.

Læsevejledning

Denne rapport afspejler tilsynspraksis gældende for dagtilbud 0-6 års området i Aalborg Kommune. Centralt for det pædagogiske tilsyn er, at det sker ud fra en kontrol- og udviklingsorienteret tilgang, med det formål at understøtte den fortsatte kvalitetsudvikling i dagtilbuddet. Tilsynet sker hvert 2. år.

Der henvises til Koncept for pædagogisk tilsyn- på det samlede 0-6 års område Aalborg Kommune:

<https://www.aalborg.dk/media/12621662/koncept-for-paedagogisk-tilsyn.pdf>

Rapporten indeholder dels elementer fra dialog, observation og eventuelle udviklingspunkter.

Dialogen tager afsæt i temaerne: Det fælles pædagogiske grundlag, Tidlig opsporing, Sociale fællesskaber der rykker, Sprog, Sundhed og Overgange.

Observationen knytter sig særligt til temaet Sprog.

Udviklingspunkter fremsættes af den samlede deltagerkreds.

Ud fra ovenstående vurderes arbejdet og indsatserne med temaerne ud fra et vurderingsgrundlag bestående af vurderingskriterie(r) for det enkelte tema, og indplaceres efterfølgende på følgende niveauer:

Fuldstændig opfyldelse

Der er ingen væsentlige bemærkninger - Kræver ikke, at der præsteres ekstraordinært, men angiver, at kriteriet er fuldt ud opfyldt.

Omfattende opfyldelse

Der er få mindre væsentlige bemærkninger - Indsatsen tilpasses i forhold til de bemærkede områder.

Delvis opfyldelse

Der er få væsentlige bemærkninger - Indsatser tilpasses i forhold til de bemærkede områder.

Begrænset opfyldelse

Der er væsentlige bemærkninger - Der er behov for en ny indsats på de bemærkede områder.

Utilstrækkelig opfyldelse

Der er adskillige væsentlige bemærkninger - På de bemærkede områder skal ny indsats iværksættes.

Endeligt sammenfatter konklusionen det centrale for tilsynets indhold.

Konklusion fra tilsynet

Det vurderes at der arbejdes delvis med den lov- og forvaltningsmæssige ramme for alle temaer og at institutionen er bevidst om at være på vej ift. at arbejde ud fra et fælles afsæt og med den pædagogiske læreplan som ramme for pædagogisk praksis. Der har været særligt fokus på udarbejdelse af den pædagogiske læreplan og på at den skal være lokalt forankret. Ift. læreplanstemaerne vurderes det, at arbejdes inddragende og sammenhængende hermed.

På baggrund af tilsynsdialog efterlades der indtryk af at der, grundet stor udskiftning blandt personale og forholdsvis ny leder, arbejdes med at skabe en ny kultur for, hvordan børneperspektivet inddrages bedst muligt, ligeledes hvordan der samarbejdes hensigtsmæssigt med forældrene og endvidere hvordan det sikres, at intentionen omkring pædagogisk praksis bliver omsat til den udførte praksis - Herunder fokus på evalueringskulturen. Under tilsynsdialogen taler institutionen derfor både i tidligere-, nuværende- og intentioner om fremtidig praksis.

Det vurderes yderligere ud fra dialogen at den fysiske indretning har været i fokus ift. at skabe rum for de forskellige lege og relationer med plads til det enkelte barns behov og med mulighed for, at børnene kan trække sig- og tilbyde sig børnefællesskabet. Institutionen har gjort brug af konsulent i arbejdet hermed og vil fremadrettet fortsat inddrage konsulent til 'renovering' af læringsmiljøet på legepladsen med fokus på at skabe synlige 'legezoner'.

På baggrund af første observation efterlades der indtryk af, at pp er opmærksomme på at skabe ro under måltidet. Det vurderes yderligere ud fra observationer, at børnene agerer tillidsfulde overfor pp, dette baseret på børn der henvender sig gentagende gange. Der efterlades endvidere indtryk af, at den børneinitierede leg vægtes og der skabes rum herfor med overvejelser omkring hvordan de fysiske rammer understøtter det enkelte barn og børnegruppe bedst muligt.

På baggrund af anden observation efterlades der indtryk af, at pp differentierer i læringsmiljøet omkring måltidet. Endvidere at der skabes ro i overgangen fra måltid til garderoben og at børnene fremstår trygge omkring strukturen herfor, ligeledes agerer børnene bekendte med strukturen forinden måltidet og børnene inddrages heri.

Ift. begge observationer observeres en variation i, hvordan det enkelte pp agerer i pædagogisk praksis i relationen til børnene samt ift. koordinering indbyrdes som drøftet under dialogen.

Institutionen peger på følgende udviklingspunkter / tiltag:

- Fremadrettet at skabe rum for dialog med forældrene, foruden afleverings- og hentesituationer.
- En 'zoneinddelt' legeplads med inddragelse af konsulent ift. at kvalificere arbejdet hermed yderligere.
- Et ønske om at inddrage forældrene relevant ift. måltidskultur og etablering heraf.

Enighed omkring følgende udviklingspunkter:

- Det anbefales, at der arbejdes yderligere med inddragelse af børnenes perspektiv i vurderingen af børnemiljøet.

Tilsynet peger på følgende udviklingspunkter:

- Med henvisning til Dagtilbudslovens § 8 og jf. observationer omkring både organisering mellem pp, organisering omkring måltidet samt inddragelse af det enkelte barns perspektiv - anbefales det, at der arbejdes understøttende ift. refleksion over arbejdet med det pædagogiske grundlag i praksis, herunder arbejdet med barnesyn, pædagogiske læringsmiljøer, leg og læring. Særligt med fokus på sammenhængen mellem intention (den pædagogiske læreplan) og udført praksis og med børneperspektivet for øje. Dette er under dialogen drøftet og institutionen ytrer enighed omkring opmærksomheden.

-
- Det anbefales, at der arbejdes med refleksioner omkring, hvordan nye medarbejdere inviteres ind i arbejdet med fælles pædagogiske grundlag - Dette med blik for den forholdsvis nyetableret personalegruppe.
  - Der vurderes behov for etablering af en evalueringskultur ift. at udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø. Der vurderes yderligere behov for, at der udarbejdes en konkret handleplan ift. evaluering af arbejdet med den pædagogiske læreplan - Dette på baggrund af manglende evaluering og offentliggørelse heraf jf. Dagtilbudsloven § 9 stk. 2. Dette er drøftet under dialogen og institutionen ytrer enighed omkring opmærksomheden.
  - Det anbefales, at der arbejdes med overvejelser omkring, hvordan forældresamarbejdet optimeres og endvidere en tydelig ledelsesmæssig retning ift. ønsket kultur omkring samarbejdet.
  - Det anbefales, at der arbejdes med yderligere overvejelser omkring, hvordan alle børn sikres en stemme i praksis, både ift. systematik og metoder - Dette med henblik på en evt. etablering af en kultur herfor.
  - Det anbefales, at der arbejdes yderligere med fokus på at skabe rum for dialog med børnene endvidere med blik for hvad børnene er optaget af.
  - En fortsat opmærksomhed på, hvordan de enkelte grupperum understøtter hele børnegruppen, dette set i lyset af at de enkelte børnegrupper rummer børn i alderen 3 - 6 år.
  - Det anbefales, at der arbejdes med refleksioner omkring strukturen for måltidet som læringsmiljø, dette både før, under og efter måltidet - Endvidere med overvejelser omkring forventninger afstemt børnenes alder. Dette er under dialogen drøftet og institutionen ytrer enighed omkring opmærksomheden.
  - Jf. drøftelse under dialogen anbefales det, at der arbejdes med refleksioner omkring, hvordan forældresamarbejdet omkring overgangene styrkes yderligere.

Dialogspørgsmål

---

1 - Dagtilbuddets forberedelse forud for tilsyn

1.1 - Hvordan er der arbejdet med forberedelse forud for tilsynet?

Besvarelse

Institutionen fortæller følgende:

PI fortæller, at der har været stor udskiftning blandt personalet og at otte ud af de ni medarbejdere er skiftet ud i løbet af det sidste år samt at PI er forholdsvis ny. PI fortæller endvidere, at den oprindelige læreplan ikke stemte overens med de fremtidige visioner for institutionen og at PI derfor, i samarbejde med personalegruppen, har udarbejdet ny læreplan. To pædagogiske dage blev brugt til formålet og efterfølgende blev der gjort brug af personalemøder ift. at kvalificere læreplanen yderligere - Der blev inddraget konsulent ift. at understøtte arbejdet hermed. Udarbejdelsen af læreplanen anses som et led i forberedelsen til det pædagogiske tilsyn. PI har ligeledes været i dialog med PP omkring 'Koncept for pædagogisk tilsyn' og nedfældet noter hertil.

Forældrebestyrelsen er orienteret om datoen for afholdelse af det pædagogiske tilsyn men har ikke modtaget konceptet eller yderligere info. Forældrerepræsentanten fortæller, at der derfor kun tales ud fra egen erfaring og ikke ud fra et helhedsperspektiv blandt forældregruppen.

---

2 - Observation for temaet sprog- med inspiration fra Læringmiljømodellen

Centralt for børns sprogtilegnelser er, at:

Læringsmiljøet understøtter børns kommunikative og sproglige interaktioner med det pædagogiske personale.

Det pædagogiske personale er bevidste om, at de fungerer som sproglige rollemodeller for børnene. Børnene guides til at indgå i fællesskaber med andre børn.

2.1 - **Processer**

Der observeres på gensidige interaktioner.

A). Hvordan henvender pædagogisk personale sig til børnene.

B). Hvordan sætter pædagogisk personale ord på det, der sker i rutinesituationer og aktiviteter.

Besvarelse

Første observation:

Tilsynet ankommer mandag den 23. maj kl. 10.45. Der spises i to af grupperne, mens den tredje gruppe holder samling m. sang og bevægelse, der er fødselsdag i gruppen - Alle børn observeres på legepladsen.

Anden observation er onsdag den 10. august i overgang til frokost. Et gruppe spiser ude og to

---

grupper spiser inde.

A og B)

Der observeres at pp:

- henvender sig positivt og ved navn, dette ved at pp smiler i samspil med børnene

Under samling:

- inddrager ift. medbestemmelse (valg af sang både til samling samt til fødselsdagssangen ift. instrumenter)

- bevæger sig i børnehøjde og henvender sig ved øjenkontakt og inviterer børnene i dialog (hvor mange aber er der så tilbage - Hvad skete der med krokodillen?)

- opfordrer til turtagning og anviser (stil jer op på en række, ligesom vi plejer indenfor)

Under måltidet:

- anviser (husk at spise rugbrød først) (I må gerne gå fra bordet og stille jeres madkasse på plads)

- er fordelt ved bordene og pp observeres i børnehøjde - sidder ved bordene

- anvender timetimer til gumletid 15 min. - En anden gruppe af børn sætter sig ved bordet bagved efter samlingen og skal fejre fødselsdag. Pp anerkender og udtaler: Jeg kan godt forstå det er svært, men vi fortsætter lige syv minutter endnu

- henviser til at børnene skal blive siddende - Børnene spørger skiftevis, 'Hvornår må vi rejse os, må vi rejse os nu', pp udtaler: Vi mangler lige noget.

- justerer løbende, først er der ikke timetimer på, efterfølgende hentes timetimeren og bruges

- går i dialog med et barn omkring madpakken og udtaler: Du kan godt løfte madpakken selv, du er dygtig, vis mig du kan

- går fra spisesituationen ift. et barn, der tisset i bukserne. Et andet pp italesætter, jeg hjælper lige herovre, ok. Et barn observeres efterfølgende to gange kravle under bordet og samle slik op, tæt ved pletten med tis på fliserne. Et pp kommer til efterfølgende og beder barnet samle noget papir op under bordet ved siden af plettet.

Efter måltidet:

- anviser positivt (så må I gerne stille jeres madpakker på plads og lege)

- opfordrer til turtagning (i kø til solcreme og I hver sin gruppe)

Anden observation:

En gruppe spiser ude ved langbord. Pp observeres at henvende sig positivt til børnene og i børnehøjde. Pp forbereder børnene gennem dialog, 'Du vil gerne lege ja, men du skal sove først, ok?'

Første gruppe indenfor:

- Anviser positivt og børnene agerer bekendt med forventninger. Pp observeres at inddrage børnene i rutine omkring skraldeskåle og madsang. Pp observeres at have sammenhæng mellem verbal og nonverbal kommunikation.

Anden gruppe indenfor:

- Et barn observeres urolig og pp observeres at udtale, 'Ned med fødderne, stop, jeg vil ikke have dine sure tæer, sid på stolen'. - Efterfølgende henvender andet pp sig ved navn og forbereder børnene på snarlig overgang til garderoben. Pp udtaler til to børn, næste gang pp kommer ind, så kan I gå med i garderoben, I er færdige kan jeg se og smiler. Andet pp kommer ind og spørger to andre børn om de er færdige og tager dem med i garderoben. Pp kommer retur efter et par minutter og tager de to børn med.

- I garderoben observeres pp at give børn solcreme på, pp går i dialog med børnene ift. hvad de kan forvente og benævner, fx hals, hvor er det nakken sidder og så er det ryggen. Pp observeres skabe struktur for overgang ved en lille gruppe af børn i garderoben af gangen.

2.2 - Læreplan

Der observeres på sammenhængen mellem dagtilbuddets beskrevne intentioner i læreplanen ift. temaet kommunikation og sprog og de fysiske rammer.

- A). Hvordan bidrager indretningen af det fysiske læringsrum til understøttelse af:
    børnenes sproglige udvikling
    interaktioner børnene imellem?
- B). Hvordan er sprogunderstøttende materialer tilgængelige for børnene?

Besvarelse

A og B)

Der observeres:

- garderobe med både navn og billeder
- ugeplan - Tavle med visuel understøttelse i form af piktogrammer, billeder og skriftsprog
- afgrænsede legemiljøer (køkken m. skriftsprog, legekasser med billeder)
- børnenes egne kreationer
- bogstaver
- bøger i børnehøjde
- sofagrube ved indgangen med adgang til bøger
- visualisering af årstiderne i børnehøjde
- billeder ift. faste pladser
- ingen skriveredskaber
- tavle med allerede foregået aktiviteter (på vej ud på legepladsen)

En enkelt stue har markerede pladser på gulvet i en rundkreds

Der observeres generelt et fysisk miljø, der understøtter sproget og hvor det er muligt at indgå i dialog over flere led, både børnene imellem samt mellem forældre og pp.

Anden observation:

Fysiske rammer observeres identiske med første observation med små justeringer jf. ny børnegruppe.

2.3 - **Børneperspektiv**

Der observeres på, hvordan sprogbrug tilpasses det enkelte barn og den samlede børnegruppe

A). Hvordan taler pædagogisk personale med børnene om børnenes oplevelser og ideer?

B). Hvordan skifter pædagogisk personale mellem tale- og lytteposition?

Besvarelse

A og B)

Der observeres at:

Første observation:

- pp under samlingen bevæger sig i børnehøjde, deltager i samlingen m. fagter og anviser positivt og henviser til turtagning. Pp differentierer ligeledes ift. at et barn ligger ned
- et barn rejser sig og går væk fra bordet, et pp følger efter og siger at barnet skal komme retur. Pp tager barnet med retur og siger barnet skal ind til lur
- børnene er optaget af først en 'mus', et barn rejser sig og pp henviser til at barnet skal komme tilbage og spise. Derefter observeres børnene optaget af et træ, pp skaber rum for at børnene kan kigge på træet inden der deles ud grundet fødselsdag
- pp går i dialog med to børn omkring det de er optaget af. Der sidder få børn tilbage ved bordet (jeg troede lige det var et jordbær, pp responderer efterfølgende, haps, det ser også godt ud og pp går yderligere i dialog omkring det børnene er optaget af)
- et barn spørger om hun må tage jakken af, pp siger nej. Barnet henter et andet barn uden jakke og det nytilkomne barn spørger, hvorfor må x ikke tage jakken af når jeg kun har trøje på og peger på sin trøje. Pp observeres at sige, nej, du skal beholde trøjen på
- pp bevæger sig i børnehøjde efter måltidet og går på opdagelse med børnene/er nysgerrig på det børnene er optaget af og skaber rum herfor ift. at kigge på tusindben. Pp ruller træstammen i samarbejde med børnene og skaber forudsigelighed gennem udtale: Sidste gang jeg vender den, en, to og tre og supplerer med lyd, wuhu - observeres begejstret med børnene

Anden observation:

Gruppen udenfor:

- Under måltidet udenfor taler pp med børnene omkring deres oplevelser og idéer - et pp kommer til og dialog omkring sommerferie affødes. Pp skifter mellem tale- og lytteposition og er nysgerrig på børnenes intentioner, gentager børnenes udsagn.

Første gruppe:

- Pp observeres i børnehøjde og gå i dialog med børnene omkring det de er optaget af. Pp anerkender børnenes begejstring for indholdet af madpakken. Forbereder børnene, fx ift. solcreme. Der arbejdes med gumletid, pp siger 'Så er der stilletid'. Forældre afhenter og pp siger schyy til børnene der begynder at småsnakke. Kort efter siger pp, 'Vi ophæver stilletiden, x blive hentet og vi vil gerne lige sige farvel', pp justerer derfor rammerne løbende.

Gruppe to:

- Pp observeres gå i dialog med børnene i garderoben og på stuen. Pp observeres at afvente pp kommer for at hente de sidste børn. Et barn sidder alene ved et bord og byder ind i samtalen med 'Min drikkedunk er også tom, jeg har også drukket det hele'. Pp responderer med et ja og nik.

2.4 - **Strukturer**

Der observeres på organisering og muligheder for arbejdet med sprogmiljøer.

A). Hvordan er fordelingen af børn og pædagogisk personale?

B). Hvordan gives der mulighed for, at børnene kan indgå i mindre fællesskaber?

Besvarelse

Første observation:

A og B)

Der observeres at:

2 pp til 17 børn fordelt ved bordebenkesæt udenfor

2 pp til 16 børn holder først samling, derefter spises der udenfor ved bordebenkesæt

2 pp til 19 børn fordelt ved bordebenkesæt udenfor

- Pp observeres at opholde sig ved bordene og i overgangen fra måltid til leg observeres børneinitierede lege mens pp henviser børnene til leg, putter børn til lur og smører solcreme på.

- Der observeres mulighed for, at børnene kan indgå i større eller mindre fællesskaber, både på legepladsen og indenfor ved brug af legestationer og fleksible møbler.

Anden observation:

Udenfor - 2 pp til 12 børn (et tredje pp møder ind)

Første gruppe - 2 pp til 15 børn (Tusindebenene)

Gruppe to - 3 pp til 12 børn

Anden observation:

Muligheden for at indgå i større eller mindre fællesskaber er uændret fra første observation

---

3 - Det fælles pædagogiske grundlag

Pædagogiske Læringsmiljøer

Med afsæt i arbejdet med Det fælles pædagogiske grundlag, føres der tilsyn med etablering af pædagogiske læringsmiljøer. Desuden føres der tilsyn med, om der tages højde for børnenes perspektiver, og at den børneinitierede leg fremmes af det pædagogiske personale, der ligeledes værner om børnenes initiativer, fantasi og virkelyst.

Pædagogisk læreplan §8 og §9

Med afsæt i arbejdet med Det fælles pædagogiske grundlag, føres der tilsyn med, hvordan der i dagtilbuddet tages udgangspunkt i den pædagogiske læreplan som ramme for det pædagogiske arbejde og alle børns læring, herunder i arbejdet med pædagogiske læringsmiljøer. Ligeledes føres der tilsyn med arbejdet med den pædagogiske læreplan og evalueringskultur i dagtilbuddet.

3.1 - **Pædagogiske Læringsmiljøer**

Når der arbejdes med børns læring gennem hele dagen:

A). Giv praksiseksempler på, hvordan der arbejdes med, at det pædagogiske læringsmiljø

---

tager udgangspunkt i et fælles pædagogisk grundlag

B). Giv praksiseksempler på, hvordan der arbejdes med pædagogiske læringsmiljøer, der omfatter:

- Planlagte aktiviteter
- Daglige rutiner
- Børneinitierede aktiviteter

C). Hvordan rammesættes leg, således, at børnene inddrages i udformning og udvikling af leg?

Besvarelse

A, B og C)

Der arbejdes med det fælles pædagogiske grundlag; Barnesyn, Pædagogiske læringsmiljøer, Leg og Læring:

Fx ved at skabe visuelt overblik ud fra et børneperspektiv ved brug af en børnetavle på hver stue. Formiddagen består af en voksenstyret aktivitet med rum for børnenes initiativer. Pl fortæller, at de enkelte ugedage har en fast agenda, fx udedag, sprogdag, kreadag mv. Der arbejdes endvidere med at inddrage forældrene i de allerede foregået aktiviteter gennem dokumentation ved brug af tavlerne i institutionen.

Fx ved at skabe små rum i rummene og have fokus på betydningen- og værdien af den fysiske indretning ift. at skabe leg for alle børn. Endvidere arbejdes der med at skabe et visuelt overblik og introduktion til, hvad de forskellige legestationer inviterer til.

Fx ved at arbejde stueopdelt på tværs af køn og alder. Én gang ugentligt arbejdes der i aldersopdelte grupper for at give børnene mulighed for at indgå i flere fællesskaber og endvidere at skabe rum for det skoleforberedende arbejde. De enkelte stuer opdeles oftest i mindre grupper på dagen. Adspurgt omkring, hvordan det enkelte barn sikres at blive mødt ud fra NUZO i børnefællesskabet jf. måden at opdele grupper på, fortæller pl at der ved aktiviteter skabes rum for både de børn, der bliver hurtigt færdige og de børn der brug for ekstra tid til aktiviteterne.

Fx ved at arbejde med både planlagte-, børneinitierede aktiviteter og daglige rutiner. Pp opstiller de yderste rammer, som børnene kan navigere indenfor ift. planlagte aktiviteter og i de børneinitierede aktiviteter er pp opmærksomme på at skabe indbydende fysiske rammer børnene kan lege uforstyrret og selvvalgt i. Der arbejdes yderligere med struktur omkring samling og måltider og børnene inddrages i rutiner samt oprydning.

Adspurgt omkring hvordan pl sikrer, at der arbejdes med fælles afsæt i det fælles pædagogiske grundlag, dette med opmærksomhed på udskiftning af pp, fortæller pl at hver ny medarbejder automatisk får tildelt en mentor, som særligt inviterer den nye medarbejder ind i praksis og fx åbner og lukker med den nye medarbejder første gang og overleverer vigtig viden.

Overført fra temaet 'Sprog' grundet relevans for aktuelt tema:

Adspurgt omkring overvejelser ift. observation omkring koordinering/organisering ved måltidet på legepladsen responderer pl med, at der skal arbejdes yderligere med organisering, både omkring måltidet,

---

men også generelt i det pædagogiske læringsmiljø.

Adspurgt omkring overvejelser af inddragelse af børneperspektivet ift.

*observation på legepladsen omkring et barn, der ønsker at tage jakken af
responderer pl med, at børneperspektivet ikke får plads og der skal arbejdes
yderligere hermed.*

***Der arbejdes med at give legen og børns selvorganiserede aktiviteter
betydelig plads i hverdagen:***

Fx ved at have et fleksibelt læringsmiljø gennem brug af møbler på hjul og
billeder på kasser ift. tilgængeligt legetøj. Pp fortæller endvidere, at der i
institutionen findes et depotrum, som børnene er bekendte med hvad
indeholder, børnene efterspørger ønsket legetøj og pp er behjælpelige med at
finde det.

Fx ved lejlighedsvist at gå i dialog med børnene omkring, hvad de kan lide at
lege med eller hvad der opleves sjovt og pp gør brug af åbne spørgsmål i
dialogen.

Vurdering: Delvis opfyldelse

3.2 - Pædagogisk læreplan §8 og §9

A). Giv praksiseksempler på, hvordan der arbejdes med den pædagogiske læreplan, herunder sammenhængen mellem læreplanstemaerne.

B). Hvordan arbejdes der med pædagogisk dokumentation som en del af den løbende evaluering, herunder inddragelse af børneperspektivet?

C). Hvordan arbejdes der ledelsesmæssigt med rammer for løbende evaluering, med henblik på udvikling af læringsmiljøer?

Besvarelse

A, B og C)

Der arbejdes med den pædagogiske læreplan som ramme for det pædagogiske arbejde:

Fx ved, fremadrettet, at arbejde i overordnede temaer i hele institutionen - Til efteråret skal der arbejdes med følelser. Behovet herfor er affødt af dialogmøder med/omkring børn, der udviser behov for yderligere kendskab til de forskellige følelser. Pl har indkøbt materialer hertil og materialerne kan justeres til den enkelte børnegrupperes alder og kompetencer. Adspurgt omkring, hvor lang tid de enkelte temaer skal strække sig over, responderer pl med, at det endnu ikke er afstemt.

Fx ved, som tidligere beskrevet, at inddrage de enkelte læreplanstemaer i løbet af ugen. Pp fortæller, at der samtidig er fokus på at skabe sammenhæng i arbejdet med de enkelte temaer, eksempelvis ved på udedagen at finde ting, der på kreadagen skal males.

Fx ved at justere aktiviteterne til det enkelte barns og børnegrupperes læringsstil. Med henvisning til observation omkring frokostmåltidet - Hvor et barn gentagende gange adspørger pl hvornår barnet må rejse sig og observeres ukendt med strukturen -spørges der ind til overvejelser ift. intention (den pædagogiske læreplan) og udført praksis. Pl responderer med, at strukturen og rammerne for måltidet er noget af det der skal arbejdes med fremadrettet.

Der arbejdes med udvikling af en evalueringskultur som en del af arbejdet med pædagogiske læringsmiljøer:

Fx ved, fremadrettet, at evaluere på måltider, garderobepædagogik, modtagepædagogik og afholdelse af samling. Adspurgt omkring hvorvidt evaluering er en del af praksis og møder, fortæller pl, at det vil det være fremadrettet. Der vil endvidere blive gjort brug af konsulent ift. at inddrage medarbejderne hensigtsmæssigt.

Fx ved at gøre brug af stue-refleksionsmøder i en varighed af halvanden time hver tredje uge, dette med henblik på at kvalificere læringsmiljøet eksempelvis ift. siddepladser, nye børn, indretning mm. Pl prioriterer at deltage.

Fx ved at gøre brug af forberedelsestid til den enkelte medarbejder en time ugentligt samt gøre brug af personalemøder en gang månedligt.

Vurdering: Begrænset opfyldelse

3.3 - Udviklingspunkter og evt. tiltag

Besvarelse

Tilsynet peger på følgende udviklingspunkter:

- Med henvisning til Dagtilbudslovens § 8 og jf. observationer omkring både organisering mellem pp, organisering omkring måltidet samt inddragelse af det enkelte barns perspektiv - anbefales det, at der arbejdes understøttende ift. refleksion over arbejdet med det pædagogiske grundlag i praksis, herunder arbejdet med barnesyn, pædagogiske læringsmiljøer, leg og læring. Særligt med fokus på sammenhængen mellem intention (den pædagogiske læreplan) og udført praksis og med børneperspektivet for øje. Dette er drøftet under dialogen og institutionen ytrer enighed omkring opmærksomheden.
- Det anbefales, at der arbejdes med refleksioner omkring, hvordan nye medarbejdere inviteres ind i arbejdet med fælles pædagogiske grundlag - Dette med blik for den forholdsvis nyetableret personalegruppe.
- Der vurderes behov for etablering af en evalueringskultur ift. at udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø. Der vurderes yderligere behov for, at der udarbejdes en konkret handleplan ift. evaluering af arbejdet med den pædagogiske læreplan - Dette på baggrund af manglende evaluering og offentliggørelse heraf jf. Dagtilbudsloven § 9 stk. 2. Dette er drøftet under dialogen og institutionen ytrer enighed omkring opmærksomheden.

4 - Tidlig Opsporing

I Aalborg Kommune er der på tværs af Familie- og Beskæftigelsesforvaltningen og Skoleforvaltningen fokus på forebyggelse samt tidlig indsats. I den forbindelse arbejdes der med en fælles metode for tidlig opsporing på 0-6 års området. Arbejdet med tidlig opsporing og heraf eventuel indsats, sker i et samarbejde mellem forældre og dagtilbud. Med dette udgangspunkt føres der tilsyn med, hvordan der arbejdes med tidlig opsporing og hvordan der samarbejdes med forældre, og eventuelt tværprofessionelt, om børns trivsel.

4.1 - A). Hvordan inddrager I børne- og forældreperspektivet i forbindelse med trivselsevalueringerne?

B). Hvordan justerer I pædagogiske læringsmiljøer på baggrund af egne og fælles refleksioner i forbindelse med trivselsevalueringerne?

C). Hvordan samarbejder I tværprofessionelt ved ekstra opmærksomhed eller bekymring ift. et barns trivsel?

Besvarelse

A, B og C)

Der arbejdes med tidlig opsporing og justering af de pædagogiske læringsmiljøer:

Fx ved at prioritere en åben dialog med forældrene og skabe rum for et gensidigt samarbejde, dette således den svære samtale ikke fremstår svær i situationen grundet tillid. Forældrerepræsentanten fortæller, at det er forskel på pp ift., hvor meget det enkelte pp overleverer, ligeledes at forældrene i starten ikke oplevede, der blev overleveret relevant. PI supplerer med et håb om en følelse af, at forældrene får hjælp når de ytrer behov herfor.

Adspurgt omkring inddragelse af børneperspektivet fortæller PI, at børnene fremadrettet skal inddrages yderligere ift. hvordan de oplever at gå i Børnehaven. Endvidere at der pt er sporadiske/spontane samtaler, hvor pp fx kan være nysgerrig på, hvordan det går derhjemme, weekendens oplevelser mm.

Fx ved at justere på praksis løbende ift. børnefællesskabet, eksempelvis ved indretning af stuen, spisepladser, garderobepladser, hvordan der skabes ro i garderoben ved overgang mm. Der er særlig opmærksomhed på nye børn ift. tryghed.

Fx ved at gøre brug af dialogmøder i samarbejde med forældre og relevante tværfaglige partnere.

Fx ved at have et fast punkt på dagsorden omkring børn ift. at vidensdele, evt. ved brug af skriftlige refleksioner.

PI supplerer med, at der er afholdt forældremøde ift. præsentation af nye medarbejdere og overvejelser bag ændringer i indretningen. Til næstekommende forældremøde ønskes der drøftelse omkring inddragelse af nærmiljøet samt det pædagogiske læringsmiljø omkring måltidet.

4.2 - Udviklingspunkter og evt. tiltag

Besvarelse

Institutionen peger på følgende udviklingspunkter / tiltag:

- Fremadrettet at skabe rum for dialog med forældrene, foruden afleverings- og hentesituationer.

Tilsynet peger på følgende udviklingspunkter:

- Det anbefales, at der arbejdes med overvejelser omkring, hvordan forældresamarbejdet optimeres og endvidere en tydelig ledelsesmæssig retning ift. ønsket kultur omkring samarbejdet.

Vurdering: Delvis opfyldelse

5 - Sociale fællesskaber der rykker

Aalborg Kommune er der fastsat fælles principper for arbejdet med inklusion, der understreger, at inklusion handler om alle børn. De fælles principper er et vigtigt bidrag til omsætningen af ny dagtilbudslov og realiseringen af den styrkede pædagogiske læreplan. Arbejdet med inklusion tager udgangspunkt i principperne om børns aktive deltagelse i sociale fællesskaber, samarbejde og helhedsorientering samt fokus på udvikling.

På baggrund heraf føres der tilsyn med, hvordan dagtilbuddet tilrettelægger praksis ud fra en fælles forståelse af begrebet inklusion, når der arbejdes med udvikling af pædagogiske læringsmiljøer og sociale fællesskaber der rykker.

- 5.1 - A). Hvordan organiserer I børnefællesskaber med plads til forskellighed, hvor alle børn har mulighed for aktiv deltagelse og hvor der er fokus på barnets ressourcer?
- B). Hvordan undersøger I barnets egen oplevelse af at være inkluderet?
- C). Hvordan samarbejder I med forældre om det enkelte barns oplevelse af at være en del af børnefællesskabet?

Besvarelse

A, B og C)

Der arbejdes med sociale fællesskaber som en del af det pædagogiske læringsmiljø:

Fx ved at arbejde med at skabe rum for mindre fællesskaber både inde og ude. Fremadrettet ønskes legepladsen indrettet i mindre zoner og en konsulent er inddraget ift. det kommende arbejde hermed.

Adspurgt omkring, hvordan der arbejdes med fokus på det enkelte barns ressource, responderer pl med, at der er skabt hjørner med mulighed for den stille leg og endvidere, at pp er opmærksomme på de signaler det enkelte barn udviser. Der arbejdes desuden med at guide børnene i leg således de er en del af et fællesskab, med en opmærksomhed på børns forskellighed.

Fx ved at bruge observationer ift. om det enkelte barn oplever sig selv som en del af et fællesskab suppleret med at stille åbne spørgsmål. Der arbejdes endvidere med at skabe rum for dialog ved måltidet og til samling - Adspurgt omkring sammenhængen hertil ift. observation af måltidet og overvejelser omkring organisering og 'gumletid' responderer pl med, at det ikke stemmer overens og gentager, at der fremadrettet skal arbejdes med rammerne omkring måltidet.

Ift. samarbejdet med forældrene omkring det enkelte barns oplevelse af at være en del af fællesskabet, fortæller pl, at den daglige snak med forældrene har værdi, ligeledes at opsporingsmodellen er med til at sikre det enkelte barns trivsel og at forældrene inviteres yderligere ind ved behov. Endvidere, at der ønskes bedre samarbejde mellem pp og forældrene ift. at foreslå legeaftaler når pp oplever en god/ny relation mellem børn.

Adspurgt omkring, hvordan der arbejdes særligt med inddragelsen af børneperspektivet og fx demokrati, fortæller pp, at der skabes små rum for samtaler med børnene, fx i samling, men at det er noget der i højere grad ønskes.

5.2 - Udviklingspunkter og evt. tiltag

Besvarelse

Institutionen peger på følgende udviklingspunkter / tiltag:

- En 'zoneinddelt' legeplads med inddragelse af konsulent ift. at kvalificere arbejdet hermed yderligere.

Enighed omkring følgende udviklingspunkter:

- Det anbefales, at der arbejdes med yderligere overvejelser omkring, hvordan alle børn sikres en stemme i praksis, både ift. systematik og metoder - Dette med henblik på en evt. etablering af en kultur herfor.

Vurdering: Delvis opfyldelse

---

6 - Sprog

I Aalborg Kommune skal alle børn sprogvurderes omkring 3,2 år og senest 2 måneder efter børnehavestart. Der udarbejdes i den forbindelse handleplaner i de tilfælde, hvor sprogvurderingerne giver anledning til opmærksomhed/indsatser. Som en del af arbejdet med den pædagogiske læreplan, skal der i dagtilbud arbejdes med kommunikation og sprog.

6.1 - A). Hvordan arbejder I med sprog og sprogstimulering i de pædagogiske læringsmiljøer?

B). Hvordan arbejder I bevidst med at være sproglige rollemodeller?

Besvarelse

A og B)

Der arbejdes med sprog og sprogstimulering med henblik på understøttelse af alle børns sproglige udvikling:

Fx ved at arbejde med sprogvurderinger og lave handleplan ved behov - Forældrene og talepædagog inddrages naturligt. Der arbejdes med sproggrupper en gang ugentligt og efter behov.

Fx ved generelt i hele institutionen at have en 'sprogdag', hvor der arbejdes særligt med sproget eksempelvis ved dialogisk læsning og sprogkasser. Der arbejdes med en vidensbank, som rummer de sprogaktiviteter der er lavet. Med de skoleparate børn arbejdes der med præsentation af alfabet mm., som relaterer sig til skolestart. Adspurgt omkring overvejelser ift. at der på alle stuer er skoleparate børn, fortæller pl at der er overvejelser ift. dette og at materialerne på stuen henvender sig hertil.

Fx ved at arbejde med visuel understøttelse, eksempelvis med navn og billede i garderobe, billede af pp i gangen og tavler med billeder og skriftsprog.

Fx ved at gøre brug af gentagelser, sange, rim og remser samt justere sproget til det enkelte barn. Endvidere arbejdes der med tilgængelige bøger.

Fx ved at pp er opmærksomme på at agere positiv rollemodel og derfor er opmærksom på at tale i et hensigtsmæssigt sprog og ligeledes sætte ord på egne samt børnenes følelser.

Ift. at være rollemodel, taler pp i et ordentligt sprog og benævner, justerer sproget til det enkelte barn samt taler i korte og præcise sætninger med fokus på at udvide ordforrådet. Der arbejdes med turtagning i samling gennem åbne spørgsmål.

6.2 - Udviklingspunkter og evt. tiltag

Besvarelse

Tilsynet peger på følgende udviklingspunkter:

- Det anbefales, at der arbejdes yderligere med fokus på at skabe rum for dialog med børnene endvidere med blik for hvad børnene er optaget af.
- En fortsat opmærksomhed på, hvordan de enkelte grupperum understøtter hele børnegruppen, dette set i lyset af at de enkelte børnegrupper rummer børn i alderen 3 - 6 år.

Vurdering: Delvis opfyldelse

---

7 - Sundhed

I Aalborg Kommune er der en særlig sammenhæng mellem sundhedspolitikken og FN's verdensmål nr. 3 om at "sikre et sundt liv for alle og fremme trivsel for alle aldersgrupper". Det indebærer, at børnemiljøet skal vurderes med børnenes øjne, ligesom børnenes oplevelser af børnemiljøet skal inddrages i vurderingen af børnemiljøet, afhængigt af børnenes alder og modenhed. Der lægges vægt på, at børnene inddrages i forbindelse med forhold, der vedrører dem selv, jf. FN's Børnekonventions artikel 12 om barnets ret til at give udtryk for sin mening og krav på, at denne mening respekteres. Arbejdet med sundhed og børnemiljøet omhandler desuden måltidskultur, herunder dagtilbuddets arbejde med læring i forbindelse med måltidet: rammen om måltidet, det sunde måltid og lighed i sunde vaner. På baggrund heraf føres der tilsyn med, hvordan det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø fremmer børns trivsel, sundhed, udvikling og læring. Ligeledes hvordan børnemiljøet vurderes i et børneperspektiv.

- 7.1 - A). Hvilke overvejelser gør I jer i forbindelse med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø således, at det styrker trivsel, udvikling, læring og dannelse hos børnene?
- B). Når børnemiljøet skal vurderes i et børneperspektiv, hvordan arbejder I så med at inddrage børnene i denne vurdering?
- C). Hvordan arbejder I med børns læring før-under og efter måltider?

Besvarelse

A, B og C)

Der arbejdes med børnemiljøer vurderet i et børneperspektiv:

Fx ved, som tidligere nævnt, at skabe rum i rummene og skabe plads til de forskellige behov for leg.

Fx ved at arbejde med at mindske det enkelte barns behov for pauser og derved arbejde inkluderende, eksempelvis ved at arbejde med 'Fri for mobberi', børnenes arousal gennem yoga, børnemassage, tema omhandlende følelser mm.

Fx ved at give børnenes kreationer plads på de (selvvalgte) hvide vægge og skabe naturligt blikfang.

Dagtilbudsleder fortæller, at der er blevet ryddet fysisk op i institutionen med fokus på at skabe nogle rum ud fra overvejelser omkring æstetikken og at næste fokus er legepladsen, så der også her skabes en tydelighed omkring, hvor de forskellige ting hører til og hvilke 'zoner' der indbyder til hvilke lege. Fx ved at arbejde inddragende ift. hvad børnene ønsker at lege med og placere legetøjet tilgængeligt.

Der arbejdes med sammenhængen mellem måltider som læringsmiljø og børns læring:

Fx ved at arbejde med struktur omkring måltidet, eksempelvis ved brug af faste pladser under måltidet. Der arbejdes endvidere med inddragelse ift. dagens hjælper. Pl fortæller at tanken er, at børnene fremadrettet selv skal finde egen madkasse og drikkedunk frem og at der skal arbejdes yderligere med strukturen før, under og efter måltidet - Dette med inddragelse af forældrene. Adspurgt omkring overvejelser af gumletiden og tidsestimater heraf på 15 minutter jf. ønske om at gå i dialog med børnene samt spændevidden i alder, fortæller pl at det skal drøftes i personalegruppen med relevante overvejelser. Pp fortæller endvidere, at der skabes dialoger efter gumletiden og der arbejdes med at alle børn bliver set og hørt i fællesskabet. Tilsynet taler ind i tidligere udviklingspunkt omkring intention (læreplan) ift. udført praksis og institutionen genkender.

7.2 - Udviklingspunkter og evt. tiltag

Besvarelse

Institutionen peger på følgende udviklingspunkter / tiltag:

- Et ønske om at inddrage forældrene relevant ift. måltidskultur og etablering heraf.

Enighed omkring følgende udviklingspunkter:

- Det anbefales, at der arbejdes yderligere med inddragelse af børnenes perspektiv i vurderingen af børnemiljøet.

Tilsynet peger på følgende udviklingspunkter:

- Det anbefales, at der arbejdes med refleksioner omkring strukturen for måltidet som læringsmiljø, dette både før, under og efter måltidet - Endvidere med overvejelser omkring forventninger afstemt børnenes alder. Dette er under dialogen drøftet og institutionen ytrer enighed omkring opmærksomheden.

Vurdering: Delvis opfyldelse

---

8 - Overgange

I Aalborg Kommune skal der skabes helhed og sammenhæng for alle børn i pædagogiske tilbud og overgange mellem disse med udgangspunkt i den forståelse, at det er forældrene, der følger barnet gennem hele dets liv og at barnet og forældrenes ressourcer er i centrum. En sammenhængende overgang i Aalborg Kommune bygger på gældende politik på området.

Det gælder både i overgange fra hjem til dagpleje/vuggestue og i overgange fra dagpleje/vuggestue til børnehave, i overgange mellem dagtilbud samt i overgange fra børnehave til skole.

På baggrund heraf føres der tilsyn med, hvordan der skabes sammenhængende overgange til og fra dagtilbud, mellem dagtilbud og skole, samt hvordan der samarbejdes med forældre herom.

8.1 - A). Hvordan skaber I en sammenhængende overgang for alle børn og forældre til og fra dagtilbud?

B). Hvilke tegn ser I på, at børnene oplever sammenhængende overgange og hvordan justerer I pædagogisk praksis herefter?

C). Hvad kendetegner jeres læringsmiljø det sidste år i dagtilbuddet så der skabes sammenhæng med børnehaveklassen?

Besvarelse

A, B og C)

Der samarbejdes med forældre og evt. andre relevante aktører omkring tryghed i overgange:

Fx gennem et formaliseret samarbejde med dagplejen. PI fortæller, at dagplejerne inviteres på besøg forinden opstart, det samme gør sig gældende for forældrene og familien inviteres til at bruge legepladsen i weekenderne for at opnå kendskab hertil. Pp fortæller, at børnene opleves mere trygge når de har været på besøg forinden opstart.

Fx ved at arbejde med opstartssamtale og efterfølgende opfølgningssamtale. Forældrerepræsentanten fortæller, at der i forældrerepræsentantens tilfælde ikke blev tilbudt en opfølgningssamtale og at der generelt har været en mangel i kommunikationen mellem forældre og institutionen, men at det har ændret sig løbende den seneste tid.

PI fortæller, at der skal arbejdes med samarbejdet og kommunikationen i samarbejdet med forældrene, således alle forældre oplever at få tilbudt både opstarts- samt opfølgningssamtale og endvidere skal der skabes rum for den løbende dialog.

Fx ved at gøre relevant brug af Hjernen & Hjertet eksempelvis ved trivselsevalueringer. Ved institutionsskifte anvendes overgangsbeskrivelser. Der anvendes endvidere overgangsbeskrivelser ved skolestart og overgangssamtaler efter behov. Der samarbejdes med distriktskolen ved arrangementer og spontane gåture omkring skolen og leg på legepladsen. Børnene fortæller naturligt omkring kommende skolestart og pp går i dialog med børnene herom.

Fx ved at skabe sammenhæng til skolen, eksempelvis ved brug af samme piktogrammer. Der arbejdes endvidere særligt med børnenes selvhjulpethed og koncentration det sidste år i institutionen, ligesom der arbejdes med opmærksomhed på hvordan man agerer i trafikken, passer på naturen ift. affald mm. Pp fortæller, at turen ud af huset får en anden dimension i takt med børnene vokser. Der gøres endvidere brug af aktiviteter som fx sprogfitness i Kildeparken.

8.2 - Udviklingspunkter og evt. tiltag

Besvarelse

Tilsynet peger på følgende udviklingspunkter:

- Jf. drøftelse under dialogen anbefales det, at der arbejdes med refleksioner omkring, hvordan forældresamarbejdet omkring overgangene styrkes yderligere.

Vurdering: Delvis opfyldelse

